

Con le Ali ai Piedi

Door: Guus Wesselink

“Met de vleugels aan de voeten” ofwel “Met gevleugelde voeten”. Onder deze mooie (boek-)titel gaat een geweldige cammino in Italië schuil.

Een pelgrimstocht die in het verlengde van de Franciscusweg vanaf La Verna bij Poggio Bustone afbuigt naar het 540 kilometer verderop gelegen Monte Sant`Angelo in Gargano.

Monte Sant`Angelo: de heilige plek waar de gotkerk zich bevindt op de plaats waar in de vijfde eeuw de Aartsengel Michael tweemaal gevleugeld verschenen is. Ook Sint Franciscus is er geweest en dus is Monte Sant`Angelo door de eeuwen heen een bedevaartplaats bij uitstek.

Wie de hele afstand wil afleggen van La Verna tot Monte Sant`Angelo of, zoals de schrijfster van het routeboekje optekent: `Van de Heilige Berg naar de Heilige Berg` - kan rekenen op een ruime 900 kilometer. De hele route is vervat in twee boekjes; wij (mijn vrouw Riet en ik) namen het laatste boekje, met de vleugels aan onze voeten`.

Nou, die hadden we wel nodig ook. De tocht is een stevige onderneming. Hij brengt je in het begin door een stukje Lazio, dan door de Abruzzes en de Molise en tenslotte door het noordelijke puntje van Puglia, met als kers op de taart het natuurschoon en de bijzondere sfeer van Gargano.

De indeling van de etappes is erg goed. Het zijn er 25, waarbij rekening is gehouden met de zwaarte van elke etappe. Is er een dag een etappe van 31 kilometer, dan is er de volgende dag eentje van 13 of 15. Wij hebben die indeling grotendeels aangehouden en dat is ons goed bevallen.

Angela Maria Seracchioli is de naam van de creator van deze route. Ze verkende hem zelf te voet en legde hem vast in 2010. Daarmee is deze route een vrij nieuwe cammino, terwijl men al honderden jaren ter bedevaart naar Monte Sant`Angelo trekt. De hedendaagse pelgrim loopt derhalve op historische grond.

Veel historie, alles over de pelgrimstocht en een interview met Angela op TV-Padre Pio, is te vinden op de website: <http://www.diquipassofrancesco.it/IT-Ali/index.asp>

Onze eigen ervaringen met deze cammino

We hebben genoten! Van de zeer verschillende culturen in de vier regio's, van de bloemenpracht in mei, van de (kerkelijke) kunst, van de contacten met de doorgaans erg vriendelijke en hulpvaardige mensen, van de veelal onbekende bergen, dorpjes en dalen, van de stenen op de paden en van het asfalt.....Veel asfalt. En dat is minder voor een pelgrim. Van de 550 kilometer hebben we zeker 60% op asfalt gelopen. Landweggetjes, grotere wegen en heel soms ook op strada statales. Zeker de laatste week waren de verharde wegen de enige manier om naar de grot van Sint Michael te komen. (Voor de fietsers: deze cammino kan ook met de fiets worden gereden. Het boekje van Angela geeft daarvoor alle informatie. Per etappe!)

De overnachtingsmogelijkheden zijn legio. Op de website is een lijst te downloaden met alle adressen die ook in het boek staan, plus de nieuwe adressen die erbij gekomen zijn.

Variaties van kloosters, ostello's (weinig), B&B's, agriturismo's en hotels. Prijzen variëren van 90,00 euro in een klooster (Cittaducale; voor twee personen), tweemaal 'donatie' in een parochie of klooster en 50,00 - 70,00 euro in een B&B, al dan niet met avondeten. Kortom: behalve de voeten danst ook de beurs op en neer op deze cammino. Voordeel is, dat in de Abruzzes, Molise en Puglia de prijzen voor levensonderhoud erg laag zijn. Een pizza is al gauw voor 7,00 euro gescoord en vaak een heel diner voor 15,00 euro pp inclusief water en wijn.

De bewegwijzering: het idee is, dat geverfde gele pijlen de route markeren. In het begin waren die er ook wel, maar naarmate de route vorderde en hoe hoger je in de bergen kwam, was het steeds een gok of ze er wèl waren of niet. De pelgrim wordt dus danig getest op zijn of haar inventiviteit, richtingsgevoel, stressbestendigheid en doorzettingsvermogen. Ook dat is steeds een waardevolle ervaring en zoals de geoefende loper weet: er is altijd een engel op je pad om een probleem te helpen oplossen. In dit geval zelfs een Aarstengel.

De zwaarte van het parcours: die is keurig aangegeven met zwaarte-indicaties per etappe. Vier stippen is ultiem zwaar en één stip is licht. De drie-stippen-dagen wisselden keurig af met twee tot één stippen-dagen. Wel hard werken dus, maar ook beloning. De tocht is uitgezet op 3,5 à 4 km/uur en een gemiddelde van 22 km/etappe. Voor ons was dat prima te doen.

Kaartmateriaal in het boekje: is erg matig. Je kunt zien waarlangs de route die dag loopt, maar alleen op de kaart lopen is vrijwel onmogelijk, zeker in bergachtig en `dorpeloos` gebied. Afstandsindicaties ontbreken bijv. De combinatie tekst+kaartje is derhalve wezenlijk. Een GPS-track van deze tocht is er niet. De wandel- en fietsroutes worden als zodanig steeds aangegeven.

Algemene tips: wees fit (!) en avontuurlijk ingesteld en beheers enigermate de Italiaanse taal, want in de genoemde regio`s is dat ècht de enige wijze van communicatie. Zorg dat je jezelf kunt redden, want er zijn dagen bij, dat je door geen enkel dorp komt. Maar `s avonds is er dan de beloning van ergens een warme ontvangst! Want men waardeert de pelgrim!
Zorg dat je een credenziale of pelgrimspaspoort bij je hebt, want dat is vaak de sleutel voor de weg naar een heerlijk opgemaakt bed. (we hebben onze slaapzak niet nodig gehad)

Hoe kom je er: vliegtuig naar Rome, bus naar Rieti (uur), bus naar Poggio Bustone (rijdt niet op zondag).
Terug: bus/trein naar Bari en met Ryanair terug naar Maastricht Airport.
Ons heeft de hele vliegreis v.v., incl. rugzak als ingecheckte bagage, 350,00 euro gekost.

Het boek Con le Ali ai Piedi is er thans behalve in het Italiaans, ook in het Duits. Zie website <http://www.diquipassofrancesco.it/>
Verkrijgbaar bij Pied a Terre in Amsterdam.